

Když začala válka, chtělo se mi pořád jen brečet

Herec **Petr Vacek**: „Myslím si, že když chcete dát na jevišti najevo, že jsou lidi tupé ovce, nemusíte za každou replikou dělat bé.“

S Petrem Vackem jsme si o životě, herectví a vztazích povídali po představení *Saturnin*, ve kterém zrovna k radosti diváků zaskakoval za nemocnou Jaroslavu Kretschmerovou v kostýmu tety Kateřiny. *Saturnin* je jeho první režie a Divadlo Na Jezerce ho uvádí od roku 2018, od té doby režíroval také hru o Karlu Čapkově (*Ze života Čapky*) a aktuálně se připravuje na svou třetí režii – v září se pod jeho taktovkou začne zkoušet inscenace na motivy *Bylo nás pět*, kam si mimo principála Jana Hrušínského vybral třeba Jana Čenského nebo Petra Čtvrtníčka.

NIKOLA HRKLOVÁ
spolupracovnice Týdeníku FORUM

> Petra herce znám odjakživa, ale jak vznikl nápad, že budete i Petr režisér, a dokonce autor? První impulz byl v mojí hlavě, mám totiž sen režírovat konkrétní věc, kterou nebudu prozrazovat, protože – co

kdyby! S touhle prvotní myšlenkou jsem šel za principálem Janem Hrušínským, a nakonec z toho vyšel právě *Saturnin* na Jezerce. Zjistil jsem, že mě to děsně baví...

> A když jste tuhle výzvu proměnil ve skutečnost, tak jak už to v životě bývá, přišla další meta – představení o Karlu Čapkově, které jste i sám napsal...

Ano! A teď najednou píšu pro Jezerku další věc na motivy chronicky známé knihy Karla Poláčka – s lidmi, o kterých se mi ani nesnilo, že bych je mohl mít dohromady na jevišti. Ten první krok je vždycky nejtěžší, pak už to život zařídí.

> Jak budete k režii přistupovat?

Když lidi při hraní bouchají rekvizitami a přehnaně křičí, tak mi jejich herectví přijde spíš k smíchu. V *Bylo nás pět* Poláček popisuje, jak šli kluci na manévry a Eda Kemlink kolem sebe mával šavlí, mluvil hlubokým hlasem a divoce koukal. Dětský svět je jediné místo, kde tohle funguje. Myslím si, že když chcete dát na jevišti najevo, že jsou lidi tupé ovce, nemusíte za každou replikou dělat bé.

> Jaká postava, z těch, co jste hrál, či hrajete, je vám nejbližší?

Mě moc bavil Milouš v *Saturninovi*. Bylo mi osmdvaacet a hrál jsem osmnáctiletého mladíka, takže jsem se musel dvakrát denně holit, až jsem krvácel. Rány mi zakrývali make-upem. A *Učitel tance*, to bylo krásné natáčení s Jaromilem Jirešem. Zjistil jsem, že opravdové hvězdy vůbec nemají potřebu mít manýry. Ať už to byl Lipský, Lasica nebo právě režisér Jireš. Aktuálně hraju rád postavu Itala jménem Lele, ve hře *Naprostí cizinci*, která je o tom, jak nám moderní

neskutečný bordelář, zmatkař, zapomíná. Přál jsem si být normální, ale nešlo to. Několikrát se mi stalo, že jsem přišel připravený na školní výlet a on nebyl a pak jsem přišel bez batůžku a bez pití a byl jsem jediný, kdo zapomněl, že se jede do zoo. Všichni mi za tohle nadávali a já jsem navíc věděl, že mají pravdu, že je opravdu chyba ve mně. ADHD se ale za mých mladých let neřešilo. Matematika mi zkrátka nešla, protože vyžaduje systém a logiku. Nosil jsem domů čtyřky a táta to nechápal. Naproti tomu učebnici na biologii jsem si přečetl během prázdnin

„Moji rodiče se skoro pořád hádali, ale vlastně bez sebe nemohli být. Vášně se nedá naučit. Bud' je, nebo není.“

technologie dokážou znepříjemnit život. Způsob, jakým diváci reagují na proměny mojí postavy, mě moc baví.

> Vyrůstal jste v rodině lékařů, čím jste chtěl být, když jste byl dítě?

Chtěl jsem být hlavně stejně pořádný jako ostatní děti a umět matiku. Ale byl jsem

nin a všechno jsem si pak ve školním roce pamatoval. Asi geny.

> Měl někdo z vašich předků umělecké sklony?

Dědeček Vacek, táta mého táty, byl architekt, a když se stavělo pražské hlavní nádraží, tak on dělal tu kopuli. Jeho žena, babička Vacková, byla

o dvacet let mladší a vystudovala konzervatoř. Dědeček z maminy strany byl malířem pokojů na dráze a miloval knížky a výtvarné umění. Doma ale chtěli, aby měl pořádné povolání. Chudým malířům tak aspoň později pořádal výstavy, ti mu za to neměli, jak zaplatit, takže dostával obrazy, čímž vznikla jeho velká sbírka. Byl dokonce členem Spolku Hollar (*Sdružení českých umělců – grafiků; pozn. red.*). Vlastnil nádherné knížky a tiskoviny. Pamatuju si časopis *Žijeme 1930* a *Žijeme 1931*. Myslím, že to má u sebe brácha – ale ten říká, jak už to bývá, že nemá. Takže nějaké umělecké geny by se našly.

> Není tajemství, že vaši rodiče byli komunisté. Jak to ovlivnilo vaše dospívání a vůbec váš život?

V komunismu jsem zkrátka žil. Nemyslím dobu. Myslím rodinu. Můj otec komunismu věřil. Jednou jsem se rodičů zeptal, jaké to bylo v padesátých letech a máma mi začala s obrovským zaujetím vyprávět, jak poznala tátu, když spolu vykládali vagon důlního kamene na brigádě. Strhla si záda, táta to za ni vyložil, ona se zamilovala – takhle

se naši seznámili v době, kdy Zdena Mašínová ležela nahá v cele. Otec nic z toho, co se dělo, nepopíral, ani politické procesy, ani rok 1968. Tvrdil ale, že negativní věci jsou jako dětské nemoci, kterým se musí projít. Do školy mě vozil Tatrou 613. Často se u nás doma sešli u jídelního stolu soudruzi a debatovali.

> Vaši byli prokazatelně velmi vzdělaní a vážení lidé, nejednou jsem vás slyšela vzpomínat na to, jak byli velkorysí a snažili se druhým lidem pomáhat.

Byli ohromně velkorysí. Nikdy nám nic nenutili, ani názory, ani to, co máme dělat. Vzpomínám si na jeden příklad za všechny. Můj bratr Jiří je o devět let starší, přátelil se s umělci a chartisty. Tehdy byl slavný fotograf Taras Kuščynskij, jehož rodiče v roce 1919 prchli před bolševiky z Kremenčuku do Československa. Taras měl rakovinu žaludku a brácha se přišel zeptat našeho táty – lékaře, zda by s tím nemohl něco udělat. Můj bolševický otec měl kontakty v USA v NASA a o dva roky prodloužil stravou pro kosmonauty tomuhle fotografovi život. Potkal jsem vůbec hodně

lidí, kteří neřešili, že byl táta ve straně, ale že jim zachránil život.

> Jaké vlastnosti jsou pro vás důležité? Co na lidech dokážete ocenit?

Já málokdy zvládnou být asertivní, takže se mi líbí, když to někdo umí. Instalatérovi nedokážu říct, že něco pokazil, protože bych ho vystavil ostudě. Na druhou stranu mluvím hodně na rovinu a někdy dokážu lidem tou přímostí ublížit. Konfliktů se ale bojím, proto se snažím lidem naslouchat, abychom se do sporu nedostali. Ono je někdy lepší chvíli počkat, vyslechnout si názor, pak až reagovat.

> Je o vás známo, že se angažujete v různých ekologických iniciativách. Je vaše láska k ekologii boj s větrnými mlýny?

Čím jsem starší, tím víc se vyhýbám právě tomu boji. Jakmile něco berete jako boj, přestane vám jít o původní věc. S lidmi se musíte domluvit – řešit podstatu věci, podívat se na technický problém a upozadit ego. Ekoteroristi musejí přestat bojovat s průmyslníky a naopak. Když se věcně podíváme na jádro problému, bez emocí, zvládneme ho vyřešit.

> Tohle by asi mělo platit se vším v životě. Podívat se na problémy věcně, bez emocí, nehodnotit...

Když začala válka na Ukrajině, ubytoval jsem u sebe paní Marušku se dvěma dětmi. Maruška šla vařit, zapnu-la plyn a pak si teprve začala připravovat všechny suroviny. Řekl jsem jí, že tímhle vlastně přispívá Putinovi na válku a ona vůbec nechápala, o čem mluvím, a proč by měla zapnout hořák až ve chvíli, kdy na něm má hrnec. V životě nic takového neřešila a já po ní najednou chci, aby třídila odpad, zhasínala, neplýtvala vodou – o ničem takovém nikdy neslyšela. Pro

Petr Vacek absolvoval přírodovědné gymnázium Botičská v Praze a v roce 1987 dokončil studia na DAMU, hrál v divadle Vítězného února v Hradci Králové, od roku 1988 je ve Studiu Ypsilon, v roce 2012 začal hrát v Divadle Na Jezerce. Nejznámější pro širokou veřejnost je z filmu *Saturnin* a z nekonečného seriálu *Ulice*. Kromě herectví je také vyhledávaný moderátor a mnohé jistě překvapí, že překládá z angličtiny rozhovory v pořadu *Na plovárně*. Je známý přístupem k životnímu prostředí. Pomáhá také sdružení Letní dům, které pečuje o děti v dětských domovech.

V oblíbené komedii Charleyova teta s Kristýnou Hrušínskou.

mě byl tenhle proces velkou zkouškou a místo toho, aby mě to odradilo, stal se opak. Ještě víc mi došlo, jak je důležité o tom mluvit. Ale nejsem blázen, není to pro mě abso-lutní, vím, že v tom nemu-sím být dokonalý. Bolí mě noha? Pojedu autem. Ale není to můj životní styl, a pokud si budu moct přistě vybrat, půjdu raději pěšky.

> **Pamatujete si na chvíli, kdy jste si uvědomil, že chcete opravdu hmatatelně pomoci rodině z Ukrajiny?** Ukrajinská rodina nastěhovaná u mě doma mi pomohla z těžkých depresí. Chtělo se mi tehdy, když začala válka, pořád jen brečet. Na demonstraci Milionu chviliek nazvané *Stojíme za Ukrajinou* jsem potkal Honzu Tunu, dal mi telefonní číslo, kam jsem zavola-l, že nabízím dva pokoje a pak mi do života přišla paní Maruška, se kterou jsem řešil konkrétní věci – jako školku, školu, práci – a to mi

moc pomohlo. Zažil jsem i absurdní situace. Úřad práce, mladá romská rodina – maminka s kočárkem, táta a malý kluk, co byl asi trochu ADHD jako já. Neposeděl, zpíval, skákal. Táta už z něho byl na mrtvici, čekali tam několik hodin, miminko v kočárku plakalo. Když už to vypadalo, že nemůže otce vytočit víc, vběhl ten kluk k nám, kde seděly stovky ukrajinských matek s dětmi, a zařval: Sláva Rusku!

> Řeknete mi, koho jste volil a proč?

Petra Pavla. Byl bych samozřejmě rád, kdyby to byl někdo, kdo s tou dobou, kterou jsme prožili, nemá nic společného. Pokud ale na druhé straně stál představitel mafiánského kapitalismu Andrej Babiš, byla moje volba jasná. Babišovy skandály nejsou otázkou posledních let, on je od samého počátku to, co našemu systému škodí. Bez vědomí a pomoci politických stran, které v dané době

byly u moci, by svoje kšefty nikdy nemohl uskutečnit. Zažil jsem několik společenských akcí, kde si novináři mezi sebou povídali, kdo z ODS nebo z TOP09 s ním jel v korupci. On je potřeboval, ty kšefty mu schvalovali. Platil jim za to provize, dokud si nezačali říkat o tak vysoké částky, až mu došlo, že je nepotřebuje a může leccos vyřídit sám. Dokážu ale pochopit, že lidem zpočátku přišel Andrej Babiš jako šance na změnu. Nemyslím si, že mu fandili jen tup-

li si k moci, k minimální moci – a nepoznával jsem je. S kým jsem kdysi seděl u táborového ohně, s tím si najednou nemám co říct. Ty zajeté systémy buď musíš respektovat a ztratit svůj morální kredit, nebo tě to tak semele, že to vzdáš.

> Kdo by podle vás byl ideální prezident?

Táňa Fischerová. Byla totiž schopná uvažovat v souvislostech. A vždycky věděla, jaké je u daného problému to nejlepší druhé řešení.

„První krok je vždycky nejtěžší, pak už to život zařídí.“

ci. To je krásně vidět na představení *Už je tady zas!* v Divadle Na Jezerce, jak jsou lidi zoufalí a potřebují satisfakci. Potřebují, aby už dal tomu systému někdo lidově řečeno přes hubu. V případě *Už je tady zas!* je to Adolf Hitler. A všichni jeho myšlenky znovu propadnou.

> Přemýšlel jste o vstupu do politiky? Nabídl vám někdo takový post?

Ne. Nepřemýšlel. Ano. Nabídl. Strana Zelení. Ale vyhodnotil jsem, že na to nejsem dost chytrý. Neumím poznat sviňárny, které se tam dějí. Taková inteligence se neslučuje s mou naivitou. Jde zase o ten boj, o kterém jsme se už bavili a kterého se nechci účastnit. Na trpělivé vysvětlování nejsme asi ještě připraveni. V Čapkově na jevišti používáme to jeho známé: Lidé nedorostli. Tak to platí pořád. Zažil jsem proměnu u spousty svých přátel z neziskových organizací, kteří se díky svým známým stali součástí politické scény, a pak přišla obrovská změna v jejich chování. Čích-

To první je totiž většinou pro všechny příliš radikální na to, aby vyšlo. Všechno je to proces a je důležité mít plán B. Proto mě Fischerová zaujala – byla praktická a měla přehled. Její představa o tom, že bude prezidentkou, pokud si to lidi budou přát, byla ale málo progresivní. Taková kampaň dneska nemá šanci. Nechtěla billboardy, nerozdávala koblihy.

> Co je podle vás ve vztahu dvou lidí nejdůležitější?

Není možné být s někým z rozumových důvodů, to už vím. Hledat někoho, kdo má jen stejné hodnoty, to nestačí. Spřízněná duše není o racionální volbě. Jestli jsem o něčem ve svém věku přesvědčený, tak o tom, že držet pusku a krok, aby byl klid v rodině, je to nejhorší, co můžu udělat. Jakmile se bojím věci říct nahlas, nebo je neřešíme ze strachu, že bude neklid nebo konec, dožene nás to. Komunikace. To je zkrátka základ. Samozřejmě, že hrozí, že se často dozvíme něco, co nechceme slyšet, ale rozhodně to není tak, že

když se o tom bavíte nebude-te, že spolu zůstanete a budete šťastní. Moji rodiče se skoro pořád hádali, ale vlastně bez sebe nemohli být. Vášně se nedá naučit. Buď je, nebo není.

Já mám na lidi velké nároky, ale postupem času mi stačí, když člověk není hajzl. Zažil jsem hodně rozhodů, celý život mě někdo opouštěl a naučil jsem se to brát tak, že cit prostě může vyprchat a za to nikdo nemůže. Naopak je dobře, když se ti, kteří se nemilují, rozejdou. To, že tě někdo přestane milovat nebo mít rád, to je součást života. Ale když se do konců zamotají pomluvy a lži, tak to je to, co neopustím.

> Máte nejlepšího kamaráda?

Mám Dejara. Řeknu jedno slovo a on okamžitě ví, co mám na mysli. Má dar získávat lidi na svou stranu, přitáhnout jejich pozornost. Martin Dejar dokáže vytvořit takové prostředí, že lidi kolem najednou vnímají i mě. A to s nikým jiným nemám. Kdyby Dejar najednou úplně zmizel, se mnou už bude napotád.

> Co vás napadne, když se řekne... (Usměje se a pálí všechny odpovědi bez dlouhého rozmyšlení)

Ypsilonka?

Lábus!

Jezerka?

Přece já!

Jan Palach?

Orten!

Mašini?

Zdena!

Tomáš G. Masaryk?

Libor Hruška!

Karel Čapek?

Strž!

Petr Pavel?

Lev!

Petr Vacek?

Polobůh! ■

S Milanem Šteindlerem v Hřebejkově inscenaci *After Life* v Divadle Na Jezerce.